

Здійснення закупівель замовниками в умовах воєнного стану у 2023 році

Експерти Програми USAID DOBRE підготували відповіді на ряд запитань від територіальних громад щодо здійснення закупівель у 2023 році.

№ з/п	Узагальнені питання учасників вебінару	Відповідь
1	«Якщо учасник завантажив документи, що підтверджують відсутність підстав для відмови по пункту 44 Особливостей, в період подання пропозицій. Коли даного учасника визнали переможцем торгів, він повторно не підвантажував ці ж документи впродовж 4 днів. Як діяти Замовнику відхиляти дану пропозицію переможця?»	<p>Відповідно до пункту 44 Особливостей «Учасник процедури закупівлі підтверджує відсутність підстав, зазначених в цьому пункті (крім абзацу чотирнадцятого цього пункту), шляхом самостійного декларування відсутності таких підстав в електронній системі закупівель під час подання тендерної пропозиції. Відповідно, замовник не може вимагати від учасників надання в складі тендерної пропозиції будь-яких документів, окрім самостійного декларування (галочок в Prozorro) та, наприклад, гарантійного листа по абзацу 14 пункту 44.</p> <p>Але якщо склалась ситуація, коли учасник завантажив документи завчасно, ще на етапі подання пропозиції, все одно йому необхідно завантажити ці ж документи ще раз, вже у якості переможця процедури закупівлі у строк, що не перевищує чотири дні з дати оприлюднення в електронній системі закупівель повідомлення про намір укласти договір про закупівлю. Відповідно, в даній ситуації замовнику необхідно відхилити тендерну пропозицію переможця процедури закупівлі, через те, що він не надав у спосіб, зазначений в тендерній документації, документи, що підтверджують відсутність підстав, визначених пунктом 44 цих особливостей.</p>
2	«Чи можна обґрунтування по п.13 прописувати в протоколі. А не оприлюднювати в системі?»	<p>Так, обґрунтування застосування винятків по пункту 13 Особливостей цілком можна прописувати в протоколі уповноваженої особи або затверджувати таким протоколом.</p> <p>Однак, окрім цього, у разі укладення договору про закупівлю відповідно до підпунктів 5-11, 14 пункту 13 Особливостей замовник разом із звітом про договір про закупівлю, укладеним без використання електронної системи закупівель, оприлюднює в електронній системі закупівель</p>

		<p>договір про закупівлю та всі додатки до нього, а також обґрунтування застосування замовником підстави для здійснення закупівлі відповідно до цього пункту.</p> <p>Підсумовуючи: по всіх підпунктах пункту 13 обґрунтування обов'язково має бути у замовника (у протоколі чи затверджене протоколом), а якщо здійснюється закупівля відповідно до підпунктів 5-11, 14 пункту 13 – дане обґрунтування також обов'язково оприлюднюється в системі Prozorro разом зі звітом про договір про закупівлю.</p>
3	«Чи є помилкою звітування про виконання договору по винятках?»	<p>Так, адже останнім абзацом пункту 13 Особливостей визначено:</p> <p>«Звіт про виконання договору про закупівлю, укладений відповідно до цього пункту, не оприлюднюється замовником в електронній системі закупівель».</p>
4	«Якщо оприлюднено звіт про договір за пп.6 п.13 Особливостей, без обґрунтування, що робити?»	<p>Якщо даний договір укладено після 25 лютого 2023 року – це порушення.</p> <p>Варіанти два: дооприлюднити обґрунтування до звіту або залишити як є.</p> <p>І в одному і в другому випадку – це порушення, передбачене статтею 164-14 КУпАП: неоприлюднення або порушення строків оприлюднення інформації про закупівлі.</p> <p>Проте, на нашу думку, варто дооприлюднити дане обґрунтування, та, таким чином, максимально дотриматися принципу відкритості та прозорості публічних закупівель.</p>
5	«Якщо ми провели двічі відкриті торги і не визначено було переможця, чи можемо ми укласти далі прямий договір з ТОВ «Нафтогаз Трейдинг»?»	<p>Укладення прямого договору можливе після відміни принаймні однієї процедури відкритих торгів, на яку не подав свою тендерну пропозицію жоден учасник.</p> <p>Якщо у замовника склалась така ситуація, укласти прямий договір можливо з будь-яким постачальником, не обов'язково з ТОВ «Нафтогаз Трейдинг».</p> <p>Проте, при укладенні договору потрібно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вимагати в контрагента надання всіх документів, які вимагались тендерною документацією; - технічні, якісні, кількісні характеристики предмету закупівлі мають відповідати тим, які були зазначені у тендерній документації; - вартість договору не може перевищувати очікувану вартість тендеру.

6	«Чи можна в даний час провести спрощену закупівлю?»	<p>Так, технічний функціонал системи Prozorro та електронних майданчиків дозволяють провести спрощену закупівлю.</p> <p>Однак, за бажанням провести спрощену закупівлю варто лише в межах вартісних порогів, зазначених у пункті 10 Особливостей, а також у випадках, передбачених у пункті 3-1 розділу X Закону України «Про публічні закупівлі» (коронавірусні закупівлі)</p>
7	«В кінці 2022 року відбулася закупівля на 2023 рік по електричній енергії та природного газу так як договори заключені на 2023 рік, були помилково відзвітовані в 2022 році, що робити в такому випадку якщо до них є додаткові договори, а закупівля вже закрита»	<p>Технічно зробити вже нічого неможливо, закупівлі залишатимуться закритими, дооприлюднити додаткові договори до закупівель можливості не буде.</p> <p>Щоб хоч якось вийти з цієї ситуації, варто підготувати протоколи уповноваженої особи щодо допущення технічної помилки та неможливості оприлюднення змін до укладених договорів. А самі додаткові угоди оприлюднювати у форматі звітів про договори про закупівлю.</p>
8	«На початку року нами проведено відкриті торги на закупівлю послуг з благоустрою. Торги не відбулися через відсутність учасників. Це було до внесення змін в Особливості (25 лютого). На сьогодні бюджет міста на 2023 рік ще не затверджено. Чи маємо право після затвердження бюджету укласти прямі договори на ці послуги, керуючись пунктом 13 Особливостей (попередні відкриті торги не відбулися)?»	<p>Так, цілком правомірно.</p> <p>При укладенні договору обов'язково вимагаємо в контрагента всі документи, які вимагались тендерною документацією; технічні, якісні, кількісні характеристики предмету закупівлі мають відповідати тим, які були зазначені у тендерній документації. А вартість договору не може перевищувати очікувану вартість тендеру.</p>
9	«При укладанні прямого договору за пунктом 13 Особливостей істотні умови договору вказувати згідно з пунктом 19 Особливостей чи згідно з ст. 41 Закону?»	<p>Необхідно вказувати згідно пункту 19 Особливостей.</p>

10	«Чи можна оголошувати тендер, при цьому не маючи всієї суми призначення?»	<p>Закон України «Про публічні закупівлі» та Особливості не містять заборон щодо проведення закупівель до набрання чинності Закону про Державний бюджет України, затвердження кошторису, плану використання бюджетних коштів, фінансового плану. Відповідно, наявність бюджетного призначення/всієї суми бюджетного призначення не є обов'язковою передумовою оголошення процедури закупівлі.</p> <p>Таким чином, розпочинати та оголошувати процедуру закупівлі не заборонено. Проте, відповідно до інформаційного листа Мінекономіки від 03.09.2020 року 3304-04/54160-06: «Водночас при укладанні договору про закупівлю за результатом процедури розпоряднику (одержувачу) бюджетних коштів необхідно обов'язково враховувати вимоги частини першої статті 23 БКУ та частини четвертої статті 48 БКУ, які забороняють взяття розпорядниками (одержувачами) бюджетних зобов'язань та здійснення платежів без відповідних бюджетних асигнувань, що в свою чергу надаються відповідно до встановлених бюджетних призначень. Тому, в проекті договору про закупівлю та договорі про закупівлю замовнику необхідно передбачити відповідний порядок виникнення договірних зобов'язань в залежності від реального фінансування».</p>
11	«Деталізований код стосується саме номенклатурної позиції, тобто дві та більше, а якщо закуповуємо лише бензин то має бути по четвертій цифрі?»	<p>Пунктом 14 Порядку розміщення інформації про публічні закупівлі, затвердженого наказом Мінекономіки від 11.06.2020 № 1082 визначено наступне: «Під час унесення інформації щодо предмета закупівлі товарів та послуг в оголошення, оприлюднення яких передбачено Законом, та повідомлення про намір укласти договір про закупівлю за результатами застосування переговорної процедури закупівлі в окремих електронних полях зазначається інформація, визначена пунктом 12 та абзацами другим-четвертим пункту 13 цього Порядку, та інформація щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - назви товару чи послуги кожної номенклатурної позиції предмета закупівлі; - коду товару чи послуги, визначеного згідно з Єдиним закупівельним словником, що

		<p>найбільше відповідає назві номенклатурної позиції предмета закупівлі».</p> <p>Дана інформація оприлюднюється додатково до інформації, передбаченої пунктом 12 Порядку, яким передбачено оприлюднення назви та коду предмета закупівлі.</p> <p>Таким чином, якщо предмет закупівлі містить одну номенклатурну позицію – інформація про неї розміщується згідно пункту 12 Порядку, окремо деталізовану інформацію згідно пункту 14 оприлюднювати не потрібно.</p>
12	«Чи потрібна деталізація по ДК 021:2015 поточних ремонтів по об'єктам?»	<p>Враховуючи інформацію, зазначену у попередній відповіді, кожен об'єкт поточного ремонту вважатиметься номенклатурною позицією предмету закупівлі.</p> <p>Якщо здійснюватиметься процедура закупівлі послуг з поточного ремонту конкретної будівлі чи споруди – інформація про номенклатурну позицію предмета закупівлі зазначатиметься у предметі закупівлі, окремо деталізовану інформацію оприлюднювати не потрібно.</p> <p>Натомість, якщо здійснюватиметься процедура закупівля послуг з поточного ремонту різних елементів – наприклад ноутбуків, столів чи автомобільної техніки, тоді номенклатурними позиціями предмету закупівлі будуть кожен окремий елемент – ноутбук, стіл чи автомобільна техніка. І дану інформацію варто зазначати в оголошенні.</p>
13	«Коли закупівля через електронний каталог, також потрібна деталізація кодів закупівлі?»	<p>Ні, не потрібно.</p> <p>Як вже зазначалось у відповіді вище, пунктом 14 Порядку розміщення інформації про публічні закупівлі, затвердженого наказом Міністерства економіки від 11.06.2020 № 1082 визначено умови, коли дану інформацію необхідно оприлюднювати: «Під час унесення інформації щодо предмета закупівлі товарів та послуг в оголошення, оприлюднення яких передбачено Законом, та повідомлення про намір укласти договір про закупівлю за результатами застосування переговорної процедури закупівлі...»</p> <p>Таким чином, станом на сьогодні деталізовані коди номенклатурних позицій предмету закупівлі необхідно вказувати лише під час проведення</p>

		відкритих торгів та спрощених закупівель (коронавірусні закупівлі).
14	«Якщо при закупівлі робіт учасник надав не всі дозволи та декларації, треба 24 год чи відхиляти? Чи можемо надати 24 год. на виправлення, якщо не загрузили додатки до сертифікату відповідності, де вказано найменування товару?»	<p>В даних випадках потрібно детально проаналізувати, які саме декларації, дозволи чи сертифікати не надав учасник процедури закупівлі.</p> <p>Загалом, пунктом 40 Особливостей визначено, що замовник не може надавати можливості усунення учасником невідповідностей у таких випадках, зокрема, як:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відсутності забезпечення тендерної пропозиції, якщо таке забезпечення вимагав замовник; - щодо інформації (документів) про технічні та якісні характеристики предмета закупівлі, що пропонує учасник, виправлення яких призводить до зміни предмета закупівлі, запропонованого учасником у складі його тендерної пропозиції, найменування товару, марки, моделі, тощо. <p>У всіх інших випадках 24 години на виправлення невідповідностей необхідно надати.</p>
15	«Якщо у відкритих торгах по поточному ремонту учасник помилився у кошторисі (поставив кому не в тому місці) чи можна йому надавати 24 години на виправлення? (хоча, це ж потягнуло за собою увесь розрахунок ціни.) По факту, замість 100 м.кв. прораховано за 10 м.кв»	<p>В даному випадку необхідно відхиляти тендерну пропозицію учасника. Адже виправлення такої невідповідності (зміна числа у кошторисі) призведе до перерахунку ціни і зміни предмета закупівлі.</p>
16	«Підкажіть будь-ласка, 2 цінові пропозиції наприклад на суму 2000 грн потрібні чи укладаємо прямий договір і все?»	<p>Ні Законом ні Особливостями не передбачено жодної умови щодо отримання цінових пропозицій перед укладенням договорів, вартістю нижче порогів.</p> <p>В даному випадку, це лише ініціатива та рішення замовників, чи робити попередній аналіз цін на ринку перед укладенням прямого договору. Проте, зайвими такі цінові пропозиції для обґрунтування дотримання замовником принципу максимальної економії, точно не будуть.</p>
17	«Чи можливо укласти договір про закупівлю на меншу суму ніж сума, визначена у пропозиції	<p>Пунктом 18 Особливостей визначено: Умови договору про закупівлю не повинні відрізнятися від змісту тендерної пропозиції переможця процедури закупівлі, крім випадків:</p>

	<p>учасника відразу прописавши меншу суму в договорі, чи потрібно укласти додаткову угоду про зменшення ціни».</p>	<ul style="list-style-type: none"> - визначення грошового еквівалента зобов'язання в іноземній валюті; - перерахунку ціни в бік зменшення ціни тендерної пропозиції переможця без зменшення обсягів закупівлі; - перерахунку ціни та обсягів товарів в бік зменшення за умови необхідності приведення обсягів товарів до кратності упаковки. <p>У всіх інших випадках варто укласти договір на умовах тендерної пропозиції учасника, після чого додатковою угодою зменшити вартість договору.</p>
18	<p>«Чи можна укласти прямі договори на суму до 100 тис. грн, чи потрібно проводити процедуру закупівлі»</p>	<p>Так, замовник має право в таких випадках укласти прямі договори.</p> <p>Пороги, визначені для обов'язкового проведення відкритих торгів/електронного каталогу згідно пункту 10 Особливостей:</p> <ul style="list-style-type: none"> - товари та послуги – від 100 тис.грн. - послуги з поточного ремонту – від 200 тис.грн. - роботи – від 1,5 млн. грн.
19	<p>«Переможець відкритих торгів у 4-х денний термін повинен надати документи, що підтверджують відсутність підстав, зазначених у п.п. 12 п. 44 Особливостей, тобто він не вчиняв відповідні правопорушення. Фактично надаються довідки тільки щодо не притягнення за кримінальні злочини. Які в такому разі інші документи повинен Замовник витребувати від Переможця, щоб той засвідчив, що не вчиняв інші (не кримінальні) правопорушення, пов'язані з використанням дитячої</p>	<p>Підпунктом 12 пункту 44 Особливостей встановлено умову щодо відхилення тендерної пропозиції учасника, якщо керівника учасника процедури закупівлі, фізичну особу, яка є учасником процедури закупівлі, було притягнуто згідно із законом до відповідальності за вчинення правопорушення, пов'язаного з використанням дитячої праці чи будь-якими формами торгівлі людьми.</p> <p>Статтями 149 та 150 Кримінального Кодексу України передбачено кримінальну відповідальність за торгівлю людьми та експлуатацію дітей. Адміністративної відповідальності за такі дії не передбачено. Відповідно, якщо особа вчинила дані правопорушення і її вина була доведена, така особа матиме судимість.</p> <p>Таким чином, довідки про відсутність судимості для підтвердження відповідності п.п. 12 п. 44 Особливостей цілком достатньо.</p>

	праці чи будь-якими формами торгівлі людьми, щоб відповідати п.п. 12 п. 44 <i>Особливостей</i> ?»	
20	«Чи можна в період військового стану укласти прямі договори на облаштування швидкоспоруджуваних модульних укриттів у закладах освіти, якщо вартість робіт складає три мільйони?»	У випадку обґрунтованої нагальної потреби замовник може скористатися винятком, зазначеним у пункті 13 <i>Особливостей</i> та укласти договір напряму без проведення процедури закупівлі, якщо: замовник не може дотриматися строків для проведення закупівлі із застосуванням відкритих торгів та/або електронного каталогу, що повинно бути документально підтверджено замовником , якщо публічні закупівлі товарів, робіт і послуг здійснюються для: - будівництва, реконструкції, капітального або поточного ремонту, облаштування захисних споруд цивільного захисту, у тому числі подвійного призначення, найпростіших споруд, укриттів;
21	«Чи є необхідність вносити до прозоро договори на придбання до 50 тис.грн.»	Ні, станом на сьогодні замовники не зобов'язані оприлюднювати звіти про договори про закупівлю, якщо вартість закупівлі не перевищує 50 тис.грн., незалежно від того, чи це закупівля товарів, робіт чи послуг. Обов'язковим є лише оприлюднення інформації про таку закупівлю у річному плані закупівель.
22	«Чи потрібно публікувати додаткові угоди до прямих договорів від 50 до 100 тис. грн?».	Ні, такої вимоги законодавством не передбачено.
23	«Чи обов'язково оприлюднювати обґрунтування закупівель (постанова 710) по прямих договорах?»	Ні, не обов'язково. Пунктом 4-1 Постанови КМУ №710 визначено вимогу, щодо розміщення обґрунтування на власному веб-сайті (або на офіційному веб-сайті головного розпорядника бюджетних коштів, суб'єкта управління об'єктами державної власності, що здійснює функції з управління суб'єктом господарювання державного сектору економіки) протягом п'яти робочих днів з дня оприлюднення оголошення про проведення конкурентної процедури закупівель або повідомлення про намір укласти договір про закупівлю за результатами переговорної процедури закупівель.

		Таким чином, станом на сьогодні замовники зобов'язані оприлюднювати обґрунтування технічних та якісних характеристик предмета закупівлі, розміру бюджетного призначення, очікуваної вартості предмета закупівлі лише під час проведення процедур відкритих торгів.
--	--	---

Посилання на НПА та ресурси, що згадані у відповідях:

- ✓ «Про публічні закупівлі» Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII.
Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>;
- ✓ «Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178.
Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1178-2022-%D0%BF#Text>;
- ✓ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X
Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>;
- ✓ Інформаційний лист Мінекономіки №3304-04/54160-06 від 03.09.2020 «Щодо планування закупівель».
Режим доступу: <https://bit.ly/3NytRvU>;
- ✓ «Про затвердження Порядку розміщення інформації про публічні закупівлі», Наказ від 11.06.2020 № 1082, Мінекономіки.
Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0610-20#Text>
- ✓ Кримінальний кодекс України, від 05.04.2001 № 2341-III.
Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>;
- ✓ «Про ефективне використання державних коштів», Постанова Кабінету Міністрів України від 11.10.2016 № 710.
Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2016-%D0%BF#Text>

Ця публікація стала можливою завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи уряду Сполучених Штатів.